

**АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ
КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ**

Отговорният бизнес – за бизнес по правилата.

Изм. № 067/31.01.2022 г.

ДО

**Г-Н ДАНИЕЛ ЛОРЕР,
МИНИСТЪР НА ИНОВАЦИИТЕ И РАСТЕЖА
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

КОПИЕ

**Г-Н МАРТИН ДАНОВСКИ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА НАУЧНИ
ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИ**

ОТНОСНО: Обществена консултация по Проект на Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 г. - Версия 3.0.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЛОРЕР,

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) от своето основаване досега последователно работи за подготовката на политики и тяхното изпълнение по насърчаване и подпомагане на инвестициите, научноизследователската и развойна дейност. Сред основните приоритети на Асоциацията през 2022 г. беше изведено поставяне на научноизследователската и развойната дейност като основен приоритет пред България чрез:

- насърчаване на приложните научни изследвания;
- подкрепа за стимулиране на НИРД и иновациите в предприятията;
- инвестиции в иновационната и развойната инфраструктура.

Затова работата по разработването на изцяло нова Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 г. попада във фокуса и интереса на АИКБ, като отблизо следим нейната подготовка и участваме чрез наши представители в тематичната работна група. Считаме, че в качеството си на социален партньор и като най-представителна на национално равнище организация на работодателите ние следва да имаме активно участие в работата на национални иновационни инициативи, в т.ч. Национален съвет по иновации, консултативни работни групи и др.

АИКБ и нейните членове винаги са подкрепяли и ще подкрепят научноизследователски проекти с приложна насоченост в приоритетните области и насърчаване на интеграцията на

научните изследвания и производството. Но за качествено развитие на научните и иновационни дейности е необходимо правителството чрез всички възможни инструменти да подкрепя стартирането на иновационни предприятия чрез активни политики за насърчаване развитието на рисковото инвестиране в страната. За целта трябва да се използват както финансовите инструменти, предвидени в новите оперативни програми, така и създаването на национални финансови схеми за съфинансиране на публично-частни фондове за рисковото инвестиране и подкрепа на частни венчърни фондове. Следва да се има предвид, че грантовите схеми ускоряват процеса на изработване и внедряване на иновации, а финансовите инструменти го забавят. Все още считаме, че наличната научна инфраструктура е недостатъчна и не се използва достатъчно пълноценно от бизнеса по различни причини. Предприятията имат ограничен достъп за участие с проекти към Фонда за научни изследвания, което изисква от наша гледна точка преразглеждане на статута му.

В тази връзка бихме искали да представим на Вашето внимание становището на АИКБ по публикуваната за обществено обсъждане на Портала за обществени консултации към Министерски съвет версия 3.0 на проект на Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 г. (Програма НИИДИТ).

- 1. Асоциацията на индустриалния капитал в България принципно подкрепя цялостната рамка на програмата, включително избора на приоритети, специфични цели и съответстващи направления към тях,** доколкото те отразяват анализираните предизвикателства пред българската икономика и които по своята същност са съобразени с европейската политическа рамка на бъдещата кохезионна политика в областта на иновациите и дигитализацията. В началото на 2021 г. Европейската комисия публикува конкретни препоръки към България, с които посочи че „България е изправена пред някои политически, структурни и институционални предизвикателства, на които трябва да се обърне внимание, за да подобри иновационното си представяне в ЕС и в световен мащаб“. **Затова АИКБ счита, че като програмата следва да бъде насочена повече към комерсиализацията, пазарната ориентация и изграждането на капацитет за иновации не само сред научните организации, но и в предприятията, както и да се укрепи капацитетът на социалните партньори в тази насока посредством обучения или други подходящи мерки.**
- 2. АИКБ подкрепя изграждането и укрепване на капацитета на новосъздадената Държавна агенция за научни изследвания и иновации (ДАНИИ) като независим орган,** подчинен на Министерство на иновациите и растежа, което ще допринесе за по-успешното координиране на политиките за развитието на научните изследвания и тези на иновациите. АИКБ изразява увереност, че въпреки по-късното създаване на Агенцията, в сравнение с практиката в останалите държави членки на ЕС, тя ще съумее да постави развитието на научните изследвания, иновациите и технологичния трансфер в обща рамка и така ще се преодолее настоящата разпокъсаност на системата и съществуващите пречки пред дигитализацията на ключови за страната сектори, отрасли и звена. За съжаление, на този етап липсва регулярен диалог между ДАНИИ и

социалните партньори, не са възобновени срещите на националните контактни точки по програма Хоризонт Европа. Въпреки че първите процедури по програмата вече стартираха, липсва целенасочена информация към бизнеса за възможностите за кандидатстване и подкрепа за това от страна на агенцията. **В това отношение следва да бъдат заложени конкретни мерки в Програма НИИДИТ.**

3. Ние сме удовлетворени от факта, че в Приоритет 1, Специфична цел 1 **се поставя още по-силен акцент върху засилване на партньорството между научните институции, висшите училища и бизнеса с цел постигане на по-ускорено икономическо развитие** на страната, което АИКБ приветства, и като същевременно настоява в заглавната част на Приоритет 1 на НИИДИТ да се добавят думите *„в полза на българските граждани и българското общество“*.
4. АИКБ споделя и подкрепя изцяло изразената констатация на ЕК относно определящата роля на Българската академия на науките (БАН) по отношение на реформата в областта на научните изследвания и иновации, както и изразената от Комисията позиция за компрометиране на Програмата при евентуално неучастие на Академията в процеса на провежданите в страната реформи, в областта на дигитализацията и научните изследвания. Проблемът с институционалното финансиране за наука е, че при този размер на средствата и разпределянето им на всички звена не се предоставя възможност средствата да достигнат заложените прагове и субекти. От друга страна - така вече предприетите редица реформи по отношение на промени в нормативната уредба за оценка на качеството на научноизследователската дейност и подобряване на модела за оценка на научни изследвания въз основа на постигнати резултати започват да дават резултат, който все още не е достигнал необходимото за научната област ниво.
5. АИКБ изразява очаквания, че заложените мерки по Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) за развитие на изследователските университети и предвиденият проект за повишаване на иновационния капацитет на БАН ще ускорят така предприетите допълнителни промени и реформи в областта на дигитализацията и научно-развойната дейност в страната.
6. **Необходимо е постоянно да се отчитат гледната точка и нуждите на реалния бизнес при финансирането** на изградените в периода 2014-2020 г. „Центрове за върхови постижения“ и „Центровете за компетентност“, **като в този процес социалните партньори могат да бъдат качествен коректив**. Също така с цел утвърждаване на предприетите действия е необходимо да се прави задълбочен периодичен анализ за напредъка и състоянието на така вече обособените центрове и информационни хъбове на територията на страната. На този етап АИКБ счита, че е налице достатъчно и качествено оборудване в тези звена и не счита, че е необходимо влагането на допълнителни инвестиции в тази посока.

7. **Натовареността на съществуващата иновационна инфраструктура не е достатъчна към настоящия момент, затова от тази гледна точка инвестиране на допълнителни средства в подобна инфраструктура, според нас, е нецелесъобразно и неефективно.** Материалната подкрепа за развитие на други ключови звена от научно-изследователската и иновационна екосистема трябва да бъде възможна и да се предоставя единствено в случаите, в които въпросните звена не могат да ползват така вече изградената иновационна инфраструктура на други места. Друг важен аспект на въпроса е въвеждането на систематичен подход, определящ ясни и прозрачни правила и процедури за използване на съществуващата научна инфраструктура и създаващ различни видове стимули, както финансови, така и нефинансови. Необходимо е да бъдат положени усилия за подобряване на комуникацията и доверието между научните организации и бизнеса, и национално представителните работодателски организации, както и да се работи усилено при развитието и подобряването на средата за взаимодействие между тях.
8. **Предвиденото насърчаване на МСП за използване на капацитета на научноизследователските организации чрез ваучери в Приоритет 1, Специфична цел 1, Приоритетно направление 1: Устойчиво развитие на националния капацитет за научни изследвания и иновации, трябва да е изцяло движено от интереса на бизнеса към научните разработки, а не обратното.** Във връзка с това АИКБ счита, че научни разработки на ниво под TRL5 не биха привлекли интерес от страна на бизнеса поради твърде ранния етап, на който се намират от гледна точка на пазарна реализация и препоръчва съответните текстове да се прецизират.
9. **По отношение на предложението за създаване на национална инфраструктура за трансфер на знания и технологии** (Приоритетно направление 2: Трансфер на технологии и знания) АИКБ счита, че това е комплицирана структурна реформа с мащабите на публична такава, поради което е необходимо да стане обект на задълбочена експертна дискусия със заинтересованите страни, включително и с участието на представители на бизнеса. Нашата категорична позиция е, че моделът на технологичен трансфер трябва да е базиран изцяло върху потребностите на бизнеса и да дава своите резултати в доказано внедрени и комерсиализирани крайни продукти, за които е идентифицирано пазарно търсене. Моделът на технологичен трансфер не трябва да обслужва единствено и само интереса и гледната точка на научните организации в България. В този смисъл АИКБ подкрепя всяка идея и предприето действие, които ще създадат модел за технологичен трансфер, в който бизнес организациите ще имат своята ключова и решаваща роля.
10. **По отношение на Приоритет 2: „Цифрова трансформация на публичния сектор“**, не е взето под внимание, че Държавна агенция електронно управление (ДАЕУ) вече няма да съществува, а функциите ще се поемат от новосформираното Министерство на електронното управление. Във връзка с това АИКБ изразява загриженост по отношение на разпределението на отговорностите и областите, за които всеки от субектите ще

отговаря и съответно изпълнява при реализирането на заложените в Програмата цели и задачи.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЛОРЕР,

Считаме, че така представените коментари и предложения ще бъдат взети предвид при последната редакция на Програмата, за да се постигне синергия между всички заинтересовани участници в областта на иновациите и научните изследвания, както и правилното, ефективно и ефикасно разпределение на планирания финансов ресурс.

С УВАЖЕНИЕ,

**ВАСИЛ ВЕЛЕВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА
АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ
КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ**